

19.2.2018

PROJEKT SPRAWOZDANIA

w sprawie roli miast w ramach instytucjonalnych Unii
(2017/2037(INI))

Komisja Spraw Konstytucyjnych

Sprawozdawca: Kazimierz Michał Ujazdowski

Sprawozdawca komisji opiniodawczej (*):

(*) Zaangażowana komisja – art. 54 Regulaminu

SPIS TREŚCI

Strona

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO 3

PROJEKT REZOLUCJI PARLAMENTU EUROPEJSKIEGO

w sprawie roli miast w ramach instytucjonalnych Unii (2017/2037(INI))

Parlament Europejski,

- uwzględniając Traktat o Unii Europejskiej (TUE), a w szczególności jego art. 5 ust. 3, oraz Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 7 maja 2009 r. w sprawie wpływu Traktatu z Lizbony na rozwój równowagi instytucjonalnej w Unii Europejskiej¹,
- uwzględniając pakt amsterdamski ustanawiający program rozwoju miast w UE, uzgodniony w dniu 30 maja 2016 r. przez unijnych ministrów odpowiedzialnych za sprawy miejskie,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 9 września 2015 r. w sprawie miejskiego wymiaru polityki UE²,
- uwzględniając komunikat Komisji Europejskiej z dnia 18 lipca 2014 r. zatytułowany „Miejski wymiar polityki UE – kluczowe elementy agendy miejskiej UE” (COM(2014)0490),
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie poprawy funkcjonowania Unii Europejskiej dzięki wykorzystaniu potencjału Traktatu z Lizbony³,
- uwzględniając swoją rezolucję z dnia 16 lutego 2017 r. w sprawie ewentualnych zmian i dostosowań w obecnej strukturze instytucjonalnej Unii Europejskiej⁴,
- uwzględniając konkluzje Rady z dnia 24 czerwca 2016 r. w sprawie agendy miejskiej dla UE,
- uwzględniając Kartę lipską na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich, przyjętą na nieformalnym posiedzeniu ministrów ds. rozwoju miast i spójności terytorialnej, które odbyło się w Lipsku w dniach 24–25 maja 2007 r.,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji z 2016 r. na temat stanu europejskich miast,
- uwzględniając art. 52 Regulaminu,
- uwzględniając sprawozdanie Komisji Spraw Konstytucyjnych oraz opinię przedstawioną przez Komisję Rozwoju Regionalnego (A8-0000/2018),

¹ Dz.U. C 212 E z 5.8.2010, s. 82.

² Dz.U. C 316 z 22.9.2017, s. 124.

³ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0049.

⁴ Teksty przyjęte, P8_TA(2017)0048.

- A. mając na uwadze, że na mocy traktatu z Maastricht ustanowiono Europejski Komitet Regionów, dzięki któremu miasta uzyskały rolę doradczą w unijnym procesie podejmowania decyzji;
- B. mając na uwadze, że Protokół nr 2 do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (TFUE) w sprawie stosowania zasad pomocniczości i proporcjonalności przyznaje Europejskiemu Komitetowi Regionów prawo do wniesienia skargi do Trybunału Sprawiedliwości Unii Europejskiej w przypadku aktów prawodawczych naruszających zasadę pomocniczości lub proporcjonalności, w odniesieniu do których Traktat przewiduje konsultacje z Komitetem;
- C. mając na uwadze, że większość ludności UE (ponad 70 %) żyje na obszarach miejskich;
- D. mając na uwadze, że większość strategii politycznych i prawodawstwa UE jest wdrażana na szczeblu lokalnym i regionalnym, w tym na poziomie miast;
- E. mając na uwadze, że struktura instytucjonalna UE opiera się na zasadach wielopoziomowego sprawowania rządów i pomocniczości;
- F. mając na uwadze, że w Karcie lipskiej na rzecz zrównoważonego rozwoju miast europejskich używa się terminu „miasta europejskie”;
- G. mając na uwadze, że zgodnie z Kartą lipską miasta uznawane są za „cenne i niezastąpione dobra gospodarcze, społeczne i kulturowe”, a jednym z głównych wniosków sprawozdania Komisji z 2016 r. w sprawie miast jest stwierdzenie, że miasta mają zasadnicze znaczenie dla osiągnięcia przez UE celów gospodarczych, społecznych i środowiskowych;
- H. mając na uwadze, że w Karcie lipskiej uznaje się spoczywający na właściwych ministrach państw członkowskich obowiązek promowania zrównoważonej organizacji terytorialnej opartej na europejskiej policentrycznej strukturze miejskiej, a także stwierdza się, że miasta powinny być głównymi ośrodkami rozwoju regionów miejskich i przyjąć na siebie odpowiedzialność za spójność terytorialną;
- I. mając na uwadze, że agenda miejska dla UE („pakt amsterdamski”) z jednej strony potwierdza pełne poszanowanie zasady pomocniczości i kompetencji przewidzianych w Traktatach UE, a z drugiej strony stanowi platformę współpracy między państwami członkowskimi, regionami, miastami, Komisją, Parlamentem Europejskim i organami doradczymi Unii i innymi zainteresowanymi stronami w ramach partnerstw, która przyczynia się nieformalnie do opracowania i przeglądu obecnego i przyszłego prawodawstwa UE;
- J. mając na uwadze, że w zakres tej agendy wchodzi między innymi filar procesu lepszego stanowienia prawa, którego celem jest skupienie się na skuteczniejszym i spójniejszym wdrażaniu strategii politycznych, ustawodawstwa i instrumentów prawnych Unii; nie obejmuje on jednak uchwalania nowych przepisów;
- K. mając na uwadze, że w konkluzjach z dnia 24 czerwca 2016 r. Rada z zadowoleniem przyjęła pakt amsterdamski oraz wezwała między innymi Komisję, państwa członkowskie, władze lokalne i regionalne oraz Parlament Europejski do podjęcia

dalszych działań w tym kontekście, a także zwróciła się do Parlamentu o rozpatrzenie wyników i zaleceń partnerstwa, w oparciu o wytyczne dyrektorów generalnych odpowiedzialnych za sprawy miast, w kontekście programu prac właściwych komisji uwzględniającego omówienie odnośnego obowiązującego i przyszłego ustawodawstwa UE;

- L. mając na uwadze, że w ramach tych samych agend miejskich powierza się Komisji między innymi zadanie uwzględnienia wyników i zaleceń partnerstw przy opracowywaniu lub dokonywaniu zmian odnośnego prawodawstwa, instrumentów i inicjatyw UE, a także współpracy z władzami miast i ich organizacjami przedstawicielskimi dzięki różnym istniejącym możliwościom konsultacji i otrzymywania informacji zwrotnych, jakie istnieją w kontekście opracowywania nowych inicjatyw politycznych i ustawodawczych oraz oceny istniejących strategii, polityk i prawodawstwa UE;
 - M. mając na uwadze, że nowe wyzwania w zakresie bezpieczeństwa i imigracji, a także wyzwania związane z jakością usług publicznych, dostępem do czystej i przystępnej cenowo energii, klęskami żywiołowymi i ochroną środowiska wymagają większego zaangażowania miast przy opracowywaniu i wdrażaniu strategii politycznych UE;
 - N. mając na uwadze, że wartość europejskich miast wynika również z faktu, iż mieszczą one znaczną część wspólnego dziedzictwa kulturowego Europy;
 - O. mając na uwadze, że miasta mają ogromny potencjał jako miejsca umożliwiające obywatelom angażowanie się w konstruktywne dyskusje, przed którymi – w świetle doświadczeń Komitetu Regionów w zakresie organizowania dialogu obywatelskiego we współpracy z partnerami lokalnymi i regionalnymi – rysują się optymistyczne perspektywy;
 - P. mając na uwadze, że większy udział miast w strategiach politycznych UE przyczyni się do wzmocnienia instytucji publicznych i zwiększenia ich potencjału, do poprawy jakości usług publicznych w skali całej UE, a tym samym do rozwoju prawa obywateli do życia w mieście, stanowiącego część prawa do dobrej administracji publicznej;
 - Q. mając na uwadze, że obecna forma udziału miast pozostawia jednak wiele do życzenia z punktu widzenia pożądanego wpływu na opracowywanie i wdrażanie unijnych strategii politycznych i ustawodawstwa UE;
1. zauważa, że w traktatach nie ma podstawy prawnej umożliwiającej formalne zaangażowanie miast w proces decyzyjny na szczeblu UE; jest jednak przekonany, że obecna struktura instytucjonalna umożliwia powstawanie platform współpracy między miastami, a także między miastami i organami decyzyjnymi na szczeblach krajowym i unijnym;
 2. przypomina, że na poziomie prawa wtórnego miasta odgrywają pewną rolę we wdrażaniu niektórych strategii politycznych i instrumentów, np. w obszarze europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych;
 3. uważa, że konieczne jest oparcie się na obecnej strukturze instytucjonalnej UE oraz dokonanie oceny niedawnych wydarzeń, aby zwiększyć zaangażowanie miast w obecny

unijny proces decyzyjny oraz strukturę instytucjonalną, z uwzględnieniem zasady pomocniczości, a także aby umocnić demokratyczną legitymację i rozliczalność w duchu Traktatów, a jednocześnie zachować przejrzystość w polityce i procesie decyzyjnym;

4. zaleca, by zwiększyć reprezentację miast w obecnych strukturach, w tym ich rolę w obrębie Komitetu Regionów;
5. opowiada się za większym zaangażowaniem stowarzyszeń reprezentujących organy lokalne i interesy miast w opracowywanie strategii politycznych, takich jak sieć Eurocities i Rada Gmin i Regionów Europy, i uważa, że tego rodzaju stowarzyszenia powinny stać się stałymi konsultantami na potrzeby strategii politycznych UE;
6. zachęca Radę do rozważenia możliwości organizowania posiedzeń Rady poświęconych specjalnie sprawom miejskim; apeluje o umożliwienie miastom i regionom udziału w posiedzeniach grup roboczych Rady, tak aby mogły one śledzić prace Rady i wносить w nie lepszy wkład w obszarach ich zainteresowania i kompetencji;
7. uważa, że miasta należy postrzegać szerzej niż zwykle struktury zarządzania publicznego pod demokratyczną kontrolą, a ośrodki miejskie jako potencjalne fora publicznej debaty, przekazywania wiedzy i kształtowania przestrzeni politycznej w UE;
8. broni opinii, że miasta należy uznać za ośrodki odgrywające pozytywną rolę w opracowywaniu strategii Unii Europejskiej, przyczyniające się do umocnienia unijnego wielopoziomowego systemu rządzenia, oraz że taka perspektywa ma praktyczne skutki dla instytucjonalnych ram unijnego oddolnego lub odgórnego procesu podejmowania decyzji;
9. jest przekonany, że reprezentacja miast nie powinna ograniczać się jedynie do ich oficjalnych przedstawicieli wchodzących w skład struktur zarządczych lub konsultacyjnych oraz że miasta – a nie tylko stolice państw i regionów – powinny stać się ośrodkami debaty nad przyszłością Unii i jej strategii politycznych;
10. zaleca wykorzystanie możliwości unijnych miast do celów projektowania i realizacji unijnych strategii politycznych w drodze debat i konsultacji w obszarach wykraczających poza politykę miejską *sensu stricto*;
11. kładzie nacisk na fakt, że taki cel będzie możliwy do osiągnięcia tylko wtedy, gdy debaty będą się toczyć na obszarach miejskich poza stolicami krajowymi lub regionalnymi, co ułatwi do nich dostęp obywatelom mieszkającym w pobliżu;
12. uważa, że Parlament razem z Komitetem Regionów są naturalnymi propagatorami takiego procesu, gdyż mogą stawiać pytania, które stanowią punkt wyjścia do dyskusji i konsultacji, a także wniosków opartych na zebranych głosach, opiniach i projektach;
13. proponuje, aby proces ten był organizowany przez Parlament i Komitet Regionów we współpracy z tymi radami miejskimi, które uznano za fora debaty publicznej, oraz by fora takie utworzyć – w ścisłej współpracy z państwami członkowskimi – w miastach, które mają wpływ na życie przynajmniej 1 mln mieszkańców, tak aby zapewnić możliwie najszerszy udział;

14. sugeruje ponadto, aby miasta uznane za europejskie fora debaty były odpowiedzialne za udostępnienie lokalnym uniwersytetom, mediom, organizacjom społecznym i obywatelom o dużym doświadczeniu zawodowym i publicznym bezpłatnego i otwartego dostępu, a także za umożliwienie udziału w debatach i konsultacjach; jest przekonany, że rady powinny także być odpowiedzialne za zapraszanie przedstawicieli wszystkich szczebli zarządzania miastem, w tym mniejszych jednostek lub rad partnerskich z szerszego obszaru miejskiego oraz że praktyczne byłoby określenie zakresu terytorialnego takiego obowiązku w porozumieniu zawartym między organami szczebla unijnego lub równorzędnego a radą miasta będącego europejskim forum;
15. proponuje opracowanie programu pilotażowego 54 europejskich forów debaty – dwa w każdym państwie członkowskim – realizowanego w miastach niebędących stolicami;
16. jest przekonany, że ugruntowanie pozycji miast w kształtowaniu unijnych strategii politycznych nie podważa zaufania w państwach członkowskich, a wręcz umacnia wielopoziomowe sprawowanie rządów i pomocniczość w oparciu o wzajemne zaufanie między UE, państwami członkowskimi oraz strukturami regionalnymi i lokalnymi;
17. zobowiązuje swojego przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, Komitetowi Regionów, Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu oraz rządowi i parlamentowi państw członkowskich.